

Soudní dvůr Evropské unie

TISKOVÁ ZPRÁVA č. 40/13

V Lucemburku dne 11. dubna 2013

Rozsudek ve věci C-645/11

Land Berlin v. Ellen Mirjam Sapir a další

Nařízení o soudní příslušnosti se použije na žalobu orgánu veřejné moci, který poté, co prodal nemovitost dříve vyvlastněnou totalitním režimem, zaplatil omylem právním nástupcům původních vlastníků příliš vysokou částku a domáhá se jejího částečného vrácení

Toto nařízení se nicméně v projednávané věci nepoužije na žalované, kteří nemají bydliště na území Unie, i když jsou žalováni v rámci společné žaloby spolu s žalovanými s bydlištěm v některém členském státě

Julius Busse byl vlastníkem pozemku nacházejícího se na území, které bylo dříve součástí Východního Berlína. Byl pronásledován národně socialistickým režimem a v roce 1938 musel pozemek prodat třetí osobě. Tento pozemek byl později vyvlastněn Německou demokratickou republikou a sloučen s jinými státními pozemky. Po znovusjednocení Německa se celý tento pozemkový celek stal zčásti majetkem spolkové země Berlín a zčásti majetkem Spolkové republiky Německo. V roce 1990 požádalo více právních nástupců J. Busseho – někteří z nich s bydlištěm v Izraeli (E. M. Sapir a další), jiní s bydlištěm ve Spojeném království a ve Španělsku – o zpětný převod části pozemku, která mu dříve náležela.

Nicméně v roce 1997 Spolková země Berlín a Spolková republika Německo prodaly celý pozemkový celek, takže převedení pozemku zpět se jevílo jako nemožné a právní nástupci mohli získat pouze poměrný díl výtěžku z prodeje. Při realizaci výplaty této částky se spolková země Berlín dopustila chyby. Poukázala totiž omylem advokátovi, který zastupoval právní nástupce bývalého vlastníka, celkovou částku kupní ceny, kterou tento advokát rozdělil mezi tyto osoby. Spolková země Berlín požaduje nyní u Landgericht Berlin (zemský soud v Berlíně) od těchto osob vrácení přeplatku, který vyčíslila na 2,5 milionů eur.

Právní nástupci odmítali vrácení s poukazem na to, že Landgericht Berlin nemá mezinárodní příslušnost, která by mu umožňovala rozhodnout o žalovaných s bydlištěm ve Spojeném království, Španělsku a Izraeli. Dále tvrdili, že mohou požadovat platbu částky převyšující podíl z výtěžku z prodeje, který jím náleží, neboť tržní hodnota pozemku, který náležel Juliu Bussemu, je vyšší než tento výtěžek. Německý soud prvního stupně a odvolací soud měly za to, že podle unijního práva¹ nejsou mezinárodně příslušné pro rozhodnutí o žalobě podané v Německu proti žalovaným s bydlištěm ve Spojeném království, Španělsku a Izraeli. Podle uvedených soudů se tento spor netýká občanské věci ve smyslu nařízení o soudní příslušnosti², nýbrž jde o spor veřejnoprávní, na který se uvedené nařízení nepoužije. Z tohoto důvodu se Bundesgerichtshof (Spolkový soud, Německo), který rozhoduje v posledním stupni, obrátil na Soudní dvůr.

Soudní dvůr v rozsudku z dnešního dne nejprve konstatoval, že nařízení o soudní příslušnosti se použije na žalobu orgánu veřejné moci, který poté, co prodal nemovitost dříve vyvlastněnou

¹ Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2001, L 12, s. 1).

² Zejména ve smyslu čl. 1 odst. 1 nařízení č. 44/2001.

totalitním režimem, zaplatil omylem právním nástupcům příliš vysokou částku a domáhá se jejího částečného vrácení.

Soudní dvůr v této souvislosti uvedl, že žaloba podaná spolkovou zemí Berlín z titulu bezdůvodného obohacení má soukromoprávní povahu a nemá spojitost s výkonem veřejné moci uvedenou spolkovou zemí. Nárok na vrácení, který je základem žaloby podané proti právním nástupcům J. Busseho, se zakládá na vnitrostátních ustanoveních, která se týkají odškodnění obětí národně socialistického režimu a ukládají stejnou povinnost odškodnění bez ohledu na to, zda je vlastníkem zatíženého majetku soukromá osoba nebo státní entita. Kromě toho nemá tento vlastník žádné výhody při rozhodnutí o určení restitučních nároků poškozené osoby.

Dále Soudní dvůr uvedl, že podle nařízení **existuje úzké spojení mezi žalobami podanými proti několika žalovaným s bydlištěm na území jiných členských států, kteří za okolností, jako jsou okolnosti projednávaného případu, namítají, že mají další nároky na odškodnění, o nichž je nezbytné rozhodnout společně.**

Nicméně toto pravidlo se nepoužije na žalované, kteří nemají bydliště na území Unie, jestliže jsou žalováni v rámci žaloby podané rovněž proti osobám s bydlištěm v Unii.

Nařízení o soudní příslušnosti totiž stanoví, že aby mohl být žalován další žalovaný u soudu některého členského státu z důvodu existence úzkého spojení mezi žalobami podanými proti několika žalovaným, je nezbytné, aby měl bydliště na území jiného členského státu. Kromě toho nařízení výslovně a vyčerpávajícím způsobem upravuje otázku sporů mezi osobami, jejichž bydliště se nenachází na území Unie, když – s určitými výjimkami - stanoví, že příslušnost pro tyto osoby se určuje v každém členském státě podle jeho vlastních právních předpisů.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499